

Een veilige omgeving kan alleen bestaan als iedereen die deelneemt, oog heeft voor veiligheid en er de verantwoordelijkheid voor wil nemen. Op een school zijn dat het schoolteam, de leerlingen en de ouders.

INHOUDSOPGAVE

LEESWIJZER.....	3
WETTELIJK KADER	4
COÖRDINATIE EN ORGANISATIE.....	4
Bestuur	4
Directeur.....	4
Anti-pestcoördinator en vertrouwenspersoon.....	4
Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel.....	5
Leerlingen	5
Ouders.....	5
Onderwijsinspectie.....	6
Arbeidsinspectie.....	6
Brandweer.....	6
VISIE OP VEILIGHEID.....	7
FYSIEKE VEILIGHEID.....	8
Preventiemedewerker	8
Risico-inventarisatie en evaluatie.....	8
Incidentenregistratie	9
Brandveiligheid.....	10
Schoolnoodplan	10
Schoolplein.....	11
Schoolreizen.....	11
Verkeersveiligheid.....	11
Omgaan met fysiek geweld.....	11
SOCIALE VEILIGHEID.....	12
Schoolregels.....	12
Ouders.....	12
Aanpak	13
Pesten	13
Agressie	13
Discriminatie	13
Seksuele intimidatie.....	13
Internet en social media	14
Omgaan met verdriet en rouw in de school.....	14
Privacy	14
Klachtenregeling	14
MONITORING	15
Checklist.....	15

LEESWIJZER

Op grond van de Arbowet zijn scholen verplicht over een schoolveiligheidsplan te beschikken. In deze wet is beschreven dat scholen zelf verantwoordelijk zijn voor de veiligheid in het schoolgebouw. Dat betekent bijvoorbeeld dat de brandveiligheid goed geregeld moet zijn, dat maatregelen genomen moeten zijn om vandalisme te voorkomen en om inbraak tegen te gaan. Maar dat zijn basisvoorwaarden, want veiligheid op school houdt veel meer in. Kan iedereen er bijvoorbeeld veilig zijn verhaal doen, is de integriteit gewaarborgd, worden leerlingen met sociale vragen of problemen op een goede manier verder geholpen? Ook dat is veiligheid.

Het Openbaar Onderwijs Westerwolde streeft naar een goed en veilig werk- en leerklimaat voor medewerkers, leerlingen, ouders en andere betrokkenen van de scholen. Een belangrijke voorwaarde om een mens optimaal tot ontwikkeling te laten komen. De veiligheid van een school hangt af van verschillende factoren, we onderscheiden in dit plan dan ook de fysieke schoolveiligheid en de sociale schoolveiligheid.

De kern van de veiligheid op school wordt in eerste instantie echter bepaald door betrokkenheid en gedrag. In dit schoolveiligheidsplan is verwoord hoe Openbaar Onderwijs Westerwolde zorg draagt voor een juiste en adequate invulling van haar taken en verantwoordelijkheden op het terrein van veiligheid en welbevinden van de leerlingen en de medewerkers in en rond de schoolgebouwen.

Het schoolveiligheidsplan is een werkdocument en zal, mocht dit nodig zijn, jaarlijks worden bijgesteld.

WETTELIJK KADER

Veel veiligheidsaspecten zijn vastgelegd in wetten. De wet verplicht scholen aan de veiligheidseisen te voldoen om incidenten te voorkomen. Per 1 augustus 2015 zijn scholen in het primair onderwijs, als gevolg van een aanpassing van de onderwijswetten, verplicht zorg te dragen voor een veilige school. Door de wetwijziging moeten scholen:

- aan een inspanningsverplichting voldoen om een actief veiligheidsbeleid te voeren;
- het effect van het veiligheidsbeleid periodiek monitoren;
- de volgende taken bij ten minste één persoon beleggen:
 - het coördineren van anti-pestbeleid;
 - het fungeren als vast aanspreekpunt in het kader van pesten.

COÖRDINATIE EN ORGANISATIE

Veiligheid op school is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van bestuur, schoolteam, leerlingen en ouders. Hieronder wordt de vorm van betrokkenheid van een aantal interne en externe partijen besproken.

Bestuur

Het bevoegd gezag is formeel eindverantwoordelijk voor de veiligheid op alle zeven basisscholen binnen Openbaar Onderwijs Westerwolde. Zij zorgt ervoor dat op school de randvoorwaarden zijn gecreëerd die het opzetten en uitvoeren van goed veiligheidsbeleid mogelijk maken. In de uitvoering is de directeur verantwoordelijk voor het veiligheidsbeleid.

Directeur

De directeur voert samen met de preventiemedewerker (fysieke veiligheid) en de intern begeleider eventueel in samenwerking met de anti-pestcoördinator (sociale veiligheid) de coördinatie van het veiligheidsbeleid binnen de school uit. Bij het coördineren gaat het niet alleen om de uitvoering, maar ook om het bewaken en stimuleren van de voortgang.

Anti-pestcoördinator en vertrouwenspersoon

Voor ouders en leerlingen is het van belang om een laagdrempelig aanspreekpunt te hebben op school wanneer er gepest wordt. De wet schrijft voor dat iedere school een persoon aanstelt die het beleid tegen pesten coördineert en fungeert als aanspreekpunt. Het bestuur van Openbaar Onderwijs Westerwolde heeft een bovenschoolse anti-pestcoördinator, interne vertrouwenspersoon en een externe vertrouwenspersoon aangesteld. In de schoolgidsen van de scholen staan hun namen en gegevens vermeld. Als er met de leerlingen problemen zijn die duidelijk met de school te maken hebben, dan is het natuurlijk het beste wanneer dat ook op school met de leerkracht of met de directie besproken kan worden.

Op het moment dat er iets ernstigs aan de hand is of als betrokkenen er ook met de directie niet uit komt, kan er contact worden opgenomen met de interne vertrouwenspersoon van de school.

De vertrouwenspersoon op school is het eerste aanspreekpunt bij meldingen en klachten over ongewenste omgangsvormen. De vertrouwenspersoon is er voor zowel leerlingen, ouders als personeel. Men kan de vertrouwenspersoon om hulp vragen als er een informele klacht is en deze met de school wil oplossen. De vertrouwenspersoon wijst de weg en kan adviseren. Mocht het niet tot een oplossing komen of mochten betrokkenen zich niet voldoende ondersteund voelen door de interne vertrouwenspersoon dan kan er contact opgenomen worden met een externe vertrouwenspersoon. Een ieder kan in overleg treden met de interne of externe vertrouwenspersoon. Dit kan mondeling, na het maken van een afspraak, of schriftelijk. De vertrouwelijkheid en de privacy zijn gewaarborgd.

In het geval van pesten wordt er contact opgenomen met de bovenschoolse anti-pestcoördinator. Vaak loopt dit contact via de directeur en/of de intern begeleider van de school. De taken van de anti-pestcoördinator zijn:

- fungeren als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen in het kader van het antipestbeleid;
- een actieve bijdrage leveren aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting;
- het organiseren van preventieve activiteiten;
- fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid;
- het coördineren van het anti-pestbeleid binnen de scholen.

Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel

Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel werken vanzelfsprekend mee aan het veiligheidsbeleid. Wordt er bijvoorbeeld met gevaarlijk gereedschap gewerkt, bijvoorbeeld een schaar, dan legt de leerkracht de gebruikersregels uit en wijst de leerlingen op gevaren. Maar ook voor het uitleggen van de schoolregels en het aanspreken van leerlingen op gevaarlijk gedrag zijn de leerkrachten en het onderwijsondersteunende personeel de aangewezen personen. Lessen kunnen gewijd worden aan het thema veiligheid en aan veilig gedrag. Verder melden de leerkrachten en/of het onderwijsondersteunend personeel onveilige situaties in en om de school. Ze signaleren (bijna) incidenten en zorgen dat de aandacht voor fysieke veiligheid en veilig gedrag blijft bestaan.

Leerlingen

Leerlingen dragen voor een belangrijk deel bij aan een school zonder incidenten door het tonen van veilig gedrag. Zij zijn op de hoogte van de schoolregels en handelen daarnaar. Ook melden de leerlingen gevaarlijke situaties en (bijna) incidenten.

Ouders

Ook in de medezeggenschapsraad kan het veiligheidsbeleid op de agenda staan. Ouders kunnen onveilige situaties melden en dragen mede zorg voor de veiligheid in en om de school. Bijvoorbeeld door het verkeersgedrag bij het wegbrengen en halen van de kinderen.

Onderwijsinspectie

De onderwijsinspectie zal toezien op naleving van de wettelijke verplichtingen. Deze wettelijke verplichtingen zijn het door de school te voeren schoolveiligheidsbeleid en het aanstellen van een functionaris pesten. Ook heeft de onderwijsinspectie toegang tot de monitorgegevens van scholen. Dit stelt de onderwijsinspectie beter in staat om, voordat er incidenten plaatsvinden, het gesprek aan te gaan met de school.

Arbeidsinspectie

De arbeidsinspectie is een overheidsinstantie die onder andere controleert of werkgevers en werknemers zich aan de Arbowet houden. Als een school deze wet overtreedt, kan de arbeidsinspectie de school een waarschuwing geven. Als er vervolgens niets wordt gedaan aan de overtreding kan de arbeidsinspectie een boete opleggen. De school heeft ook met de arbeidsinspectie te maken als een leerling of medewerker een ernstig of dodelijk ongeval krijgt. De arbeidsinspectie stelt dan een onderzoek in naar de toedracht van het ongeval en kan een proces verbaal opmaken als het vermoeden bestaat dat het ongeval te wijten was aan overtreding van de Arbowet. Er kan dan strafvervolging worden opgelegd door de Officier van Justitie.

Brandweer

De brandweer is er niet alleen voor het bestrijden van brand; zij helpt ook bij het voorkomen van brand. Dit gebeurt onder andere door het, namens de gemeente, verstrekken van zogenaamde gebruiksvergunningen. Het hebben van een gebruiksvergunning is verplicht voor een groot aantal gebouwen, waaronder scholen met meer dan 50 personen (leerlingen en personeel). In de gebruiksvergunning staan eisen op het gebied van brandveiligheid. Zo moet bijvoorbeeld het ontruimingsplan goedgekeurd zijn door de brandweer.

Verder kan de brandweer adviseren bij het opstellen van een ontruimingsplan en het nemen van brandpreventieve maatregelen. Ook een ontruimingsoefening kan soms met de brandweer en andere hulporganisaties worden geoefend. Tevens houdt de brandweer jaarlijkse controles in het gebouw in verband met de brandveiligheid.

We zorgen er dus met elkaar voor dat de scholen binnen de scholen van het Openbaar Onderwijs Westerwolde zijn waar leerlingen en personeel met plezier leren en werken in een veilige omgeving, zodat zij zich allen zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen.

VISIE OP VEILIGHEID

Naast wettelijke regels speelt binnen het veiligheidsaspect ook het gedrag van de gebruikers van de school en de omgeving een grote rol. Daarom zijn goede afspraken met het team van de school en de leerlingen onmisbaar.

De aandacht op veiligheid in het basisonderwijs neemt de laatste jaren toe. Incidenten worden steeds vaker ervaren als een structureel probleem. De focus op onveiligheid heeft inmiddels geleid tot tal van maatregelen binnen de scholen. Voorwaarde voor een succesvol schoolveiligheidsplan is dat het beleid voortkomt uit een visie op veiligheid die past bij de scholen binnen Openbaar Onderwijs Westerwolde.

Voor een helder en eenduidig beeld van het begrip veiligheid is een goede begripsdefinitie van de begrippen 'veiligheid' en 'onveiligheid' van belang. We definiëren:

- *veiligheid* in termen van de aanwezigheid van maatregelen, voorzieningen en activiteiten;
- *onveiligheid* in termen van afwezigheid van maatregelen, voorzieningen en activiteiten.

Veiligheid wordt dus niet gedefinieerd aan de hand van de aanwezigheid of afwezigheid van incidenten. Een veilige school is dus niet een school waar geen incidenten zijn opgetreden, maar is een school waar adequate voorzieningen en maatregelen zijn getroffen. Maatregelen kunnen in de tijd onderhevig zijn aan veranderingen.

Bij veiligheid gaat het om fysieke en sociale aspecten. De fysieke schoolveiligheid betreft alle zaken in en om de school die te maken hebben met de fysieke omgeving van leerlingen en personeel.

Sociale schoolveiligheid betreft zaken die te maken hebben met de psychosociale belasting van leerlingen en personeel.

De scholen binnen Openbaar Onderwijs Westerwolde willen in een veilig klimaat onderwijs kunnen verzorgen.

FYSIEKE VEILIGHEID

Een fysiek veilige school is voor het Openbaar Onderwijs Westerwolde school een goed onderhouden gebouw waarbij de inrichting geen gevaar oplevert voor de leerlingen, de leerkrachten, de directie, het onderwijsondersteunend personeel, de ouders en overige gebruikers. Het schoolplein, de gymzaal en de speelzaal zijn voorzien van veilige toestellen. Leerlingen en leerkrachten weten wat ze moeten doen bij brand of andere calamiteiten en de school oefent regelmatig het ontruimingsplan. Vluchtwegen zijn vrij van obstakels. De directie van de school ziet toe op regelmatige inspecties van het gebouw en het schoolplein. Het veiligheidsbeleid is up-to-date en de school bezit instrumenten om dit te controleren. De school werkt samen met de ouders, de GGD, de brandweer, de Arbodienst en de gemeente.

Preventiemedewerker

Het managen van veiligheid omvat uiteenlopende activiteiten. Het hele proces zal efficiënter verlopen indien één persoon de werkzaamheden coördineert. De aanwezigheid van een vaste persoon die de titel preventiemedewerker krijgt, vergemakkelijkt de organisatie. Iedere onderwijsorganisatie is verplicht een preventiemedewerker aan te stellen. De preventiemedewerker assisteert de werkgever in de zorg voor de dagelijkse veiligheidszorg binnen de school. De preventiemedewerker wordt geacht op de hoogte te zijn van de (Arbo)regelgeving en die te vertalen naar de schoolsituatie, het management te adviseren en medewerkers te motiveren. De taken van de preventiemedewerker dienen afgestemd te worden op de aard en de risico's van de onderwijsinstelling, zoals beschreven in de Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E). Deze, wettelijk verplichte en jaarlijks te actualiseren, RI&E is de basis van het Arbobeleid. Daarnaast is de preventiemedewerker een duidelijk aanspreekpunt in de school voor de leerlingen, het schoolteam, de ouders en externe partijen.

Risico-inventarisatie en evaluatie

Het is voor alle bedrijven en instellingen wettelijk verplicht om een risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) in het bezit te hebben. Ook basisscholen vallen onder deze wet. Zoals de naam al aangeeft, bestaat de RI&E uit twee verschillende onderdelen:

- Risico's inventariseren: het in kaart brengen van de gevaren die aanwezig zijn in de school en schoolomgeving. Deze opsomming van risico's is feitelijk een onderzoek naar de knelpunten op alle gebieden van de Arbowet, namelijk: veiligheid, gezondheid en welzijn.
- Evalueren van de risico's: het inschatten van de omvang van de risico's en daaruit voortvloeiend het opzetten van een plan van aanpak. In dit plan staat niet alleen welke maatregelen de school wil nemen, maar ook binnen welke termijn dit gerealiseerd zal worden; wie daarvoor verantwoordelijk is en hoe hoog het begrote bedrag is. Daarnaast bevat de RI&E een lijst ongevallen van ernstige aard. De school registreert de aard van het ongeval en wanneer het ongeval heeft plaatsgevonden. In de wet staat expliciet dat de school niet alleen rekening moet houden met de risico's die werknemers lopen, maar ook met die van leerlingen.

De RI&E moet minimaal eenmaal in de vier jaar worden uitgevoerd. In de wet staat beschreven dat een RI&E ook tussentijds moet worden uitgevoerd wanneer een verandering binnen de organisatie of gebouw heeft plaatsgevonden. Door veelvuldig gebruik kunnen bepaalde delen van het schoolgebouw het ene jaar nog in goede staat zijn en het andere jaar gebreken vertonen. Door de jaarlijkse controle van veiligheid, aan de hand van controlelijsten, kan tijdig worden geanticipeerd op de zwakke plekken in en om het schoolgebouw. De uitkomsten van de jaarlijkse inspectielijsten zijn geen vervanging van de RI&E, maar kunnen wel dienen als input voor de vierjaarlijkse RI&E.

De regeling met betrekking tot de uitvoering van de RI&E is vastgelegd in het Arbobeleidsplan van Openbaar Onderwijs Westerwolde.

De preventiemedewerker zorgt samen met de directie voor de uitvoering op schoolniveau.

Bij het uitvoeren van de RI&E wordt gebruik gemaakt van het gecertificeerde instrument Arbomeester.

De RI&E resulteert in het opstellen en vaststellen van een plan van aanpak.

Incidentenregistratie

Een belangrijk instrument om het gevoerde veiligheidsbeleid te monitoren, is het registreren van incidenten. De aard en de omvang van de incidenten zijn een belangrijke graadmeter voor de veiligheid binnen de school. Om incidentenregistratie tot een succes te maken, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan: goede communicatie, centrale registratie en analyse van de gegevens zijn daarvan de belangrijkste.

Een incidentenregistratiesysteem heeft pas zin als er ook daadwerkelijk incidenten gemeld worden. Goede communicatie is daarbij van groot belang: duidelijk moet zijn waar incidenten gemeld kunnen worden, welke incidenten gemeld moeten worden en welke stappen moeten worden doorlopen. Binnen de school moet bij voorkeur één persoon de verantwoordelijkheid krijgen voor de incidentenregistratie. Door een centraal meldpunt in te stellen is het voor iedereen duidelijk waar incidenten gemeld moeten worden. Bovendien draagt één centraal aanspreekpunt ertoe bij dat er op een uniforme wijze geregistreerd wordt.

Registreren is geen doel op zich. Incidentenregistratie is een instrument om het veiligheidsbeleid te evalueren en waar nodig bij te stellen. Registratie heeft alleen zin als er periodiek iets met de verzamelde gegevens wordt gedaan. Het analyseren van de cijfers, signaleren van trends en het vertalen daarvan naar beleid, maatregelen en voorzieningen zijn daarom voorwaarden voor een zinvolle incidentenregistratie.

Om te kunnen leren van incidenten is het van belang zicht te krijgen op zaken als:

- de rol van betrokkenen;
- het handelen dat vooraf ging aan het incident en dat volgde naar aanleiding van het incident;
- en de lijnen die hierbij gevolgd zijn binnen de organisatie van de school.

Een incident wordt geregistreerd wanneer het voorval niet met een goed gesprek op de dag zelf is op te lossen. Zie het *protocol gedrag* voor meer informatie.

Brandveiligheid

Bij ongevallen en calamiteiten moet de verantwoordelijke leerkracht of begeleider van een groep kinderen vlug en doeltreffend kunnen optreden. Dit vereist een goede organisatie, niet alleen van de bedrijfshulpverlening, maar van een ieder die aanwezig is. Daarom wordt er op alle scholen binnen Openbaar Onderwijs Westerwolde van tevoren goed nagedacht over hoe de ontruiming het meest doeltreffend uitgevoerd kan worden. Alle afspraken, verantwoordelijken, handelingen en dergelijke zijn vastgelegd in het schoolnoodplan.

Schoolnoodplan

In het schoolnoodplan wordt door middel van taken en instructies aangegeven wie welke actie moet ondernemen in geval van een calamiteit en welke bijzondere risico's er aanwezig zijn. In het plan is een plattegrond van de school opgenomen waarin het volgende is aangegeven:

- de vluchtroute vanuit elke ruimte;
- de plaats van de nooduitgangen;
- de plaats van de blusmiddelen;
- de EHBO-middelen;
- de verzamelplaats.

Het ontruimingsplan en de plattegrond liggen bij elkaar en het geheel is voorgelegd aan de lokale brandweer.

Elke leerkracht heeft een verkorte ontruimingsprocedure en een kopie van de plattegrond in het lokaal hangen. De scholen bespreken met de leerlingen de vluchtroute en de ontruimingsprocedure. Deze vluchtroute en ontruimingsprocedure worden minimaal twee keer per jaar geoefend.

Het schoolnoodplan mag geen dode letter zijn, het moet bij personeel en leerlingen in het hoofd gegrift zijn. Bovendien moet de procedure in de praktijk ook uitvoerbaar zijn. Daarom zijn voor de scholen oefeningen onmisbaar. Zo'n oefening houdt meer in dan alleen onverwachts het alarmsignaal aanzetten.

De ontruimingsoefening verloopt in vier stappen:

- *Bespreking in het team:* in een vergadering wordt alles herhaald. Via een oefening op papier gaan wij na of iedereen weet wat hij/zij moet doen en of de taakverdeling helder is.
- *Aangekondigde oefening:* dag en tijdstip zijn ruim van tevoren aangekondigd, zodat leerkrachten de procedure met de klas kunnen doorspreken. Uit de nabespreking van de oefening blijkt welke zaken aangepast moeten worden.
- *Deels aangekondigde oefening:* wel de dag, maar niet het tijdstip is bekend gemaakt. Ook nu is er tijd om de (eventueel aangepaste) procedures van tevoren door te spreken. De oefening wijst uit of de procedure inmiddels geheel sluitend is.
- *Niet aangekondigde oefening:* pas nu zal blijken of men het hoofd echt koel weet te houden. Na elke ontruimingsoefening evalueren we hoe de ontruiming is verlopen. We passen waar nodig de procedure aan.

Schoolplein

Het schoolplein is voor kinderen een belangrijke plek om energie even de vrije loop te laten. Heerlijk rennen, spelen met klasgenootjes of klauteren op de speeltoestellen. De veiligheid van de speeltoestellen wordt bewaakt volgens de Europese normen voor speeltoestellen. Een grondige inspectie van de speeltoestellen wordt jaarlijks gedaan door deskundig opgeleide mensen van een inspectiebureau. Ongelukken gebeuren echter niet alleen met speeltoestellen, maar ook op plaatsen op het schoolplein waar geen speeltoestel staat. Daarom wordt jaarlijks, door de gemeente, een eenvoudige controle van het speelterrein afgenomen. Indien leerkrachten, ouders en derden gebruik maken van de ruimtes in de school wordt er van hen verwacht dat zij zorg dragen voor het schoolgebouw en dat zij de schoolregels in acht zullen nemen met betrekking tot het gebruik van het gebouw en de materialen. Schade en problemen dienen direct gemeld te worden aan de directeur van de school.

Schoolreizen

Ieder jaar staat het weer op de agenda, het plannen van een schoolreisje. Gedurende het schooljaar worden meerdere grote en kleine activiteiten georganiseerd: denk aan het bezoeken van een theatervoorstelling of een excursie. Op stap gaan met kinderen brengt risico's met zich mee. Een goede voorbereiding en planning is de sleutel tot een succesvolle en veilige schoolreis of activiteit.

Het moet vooraf voor de leerlingen duidelijk zijn wat er tijdens een schoolreisje gaat gebeuren. Vragen als waar gaan we naar toe, aan welke regels moeten we ons houden en wat moeten we doen als we de groep kwijtraken moeten zijn beantwoord. De school informeert altijd de ouders wanneer kinderen niet op school zullen zijn vanwege een uitstapje. Ook al betreft het een bezoek aan een andere school in verband met sportactiviteiten. Voor reisjes die ver van de school vandaan zijn, is het belangrijk dat de ouders schriftelijk van alle details op de hoogte worden gesteld en dat ze (eventueel) schriftelijk toestemming geven dat hun kind mee mag.

Verkeersveiligheid

De veiligheid wordt er door de dagelijkse verkeerschaos rondom de scholen niet beter op. Veel ouders brengen en halen hun kind(eren) met de auto naar en van school. Dit resulteert in overvolle straten, waarbij de veiligheid van de leerlingen in het geding is. Wij, als Openbaar Onderwijs Westerwolde, stimuleren de ouders samen te lopen of te fietsen met hun kind(eren) door te zorgen voor goede fietsenstallingen. Daarnaast maken de scholen de leerlingen snel vertrouwd met verkeersregels door het geven van verkeerslessen.

Omgaan met fysiek geweld

Fysiek geweld wordt niet getolereerd op de scholen binnen Openbaar Onderwijs Westerwolde. Indien er wordt bedreigd met fysiek geweld of als er geweld wordt of is gebruikt, dan wordt dit altijd gemeld aan de directie. Gerelateerd aan de zwaarte van het voorval kan worden overgegaan tot een officiële waarschuwing, schorsing of verwijdering. Ook kan er aangifte worden gedaan bij de politie. Zie het *protocol gedrag* voor meer informatie.

SOCIALE VEILIGHEID

Een veilige school is een school waar voortdurend aandacht wordt gegeven aan het realiseren van een veilig schoolklimaat en aan het voorkomen, het herkennen en het aanpakken van grensoverschrijdend gedrag. Daarnaast is een veilige school een school die kritisch naar zichzelf blijft kijken en ervoor zorgt dat elk incident leidt tot verkleining van de kans op nieuw grensoverschrijdend gedrag. Op een veilige school wordt door het schoolteam en de leerlingen nagedacht en open gesproken over hun eigen houding en handelen. Het creëren van een sociaal veilig schoolklimaat is niet alleen noodzakelijk om goed te kunnen leren; zorgen voor de sociale veiligheid van het schoolteam en de leerlingen is wettelijk verplicht!

De scholen binnen Openbaar Onderwijs Westerwolde willen de leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin iedere leerlingen zich op een positieve wijze kan ontwikkelen. Het schoolteam bevordert deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat en een prettige werksfeer in en rondom de school. Voor de relatie tussen de leerkracht en de leerlingen houdt dit in dat de leerkrachten de leerlingen laten weten dat ze naar hen willen luisteren, ze de tijd nemen voor interacties met de leerlingen, ze belangstelling tonen voor de achtergrond van de leerlingen, ze afspraken nakomen en discreet omgaan met informatie. Foto's en filmpjes waarop leerlingen voorkomen worden alleen gedeeld met toestemming van de ouders. Tijdens de inschrijving van een leerling wordt daarvoor toestemming gevraagd.

Leerkrachten zijn zich bewust van hun rol als opvoeder en hun voorbeeldfunctie. Zij houden zich aan de *gedragscode* die binnen Openbaar Onderwijs Westerwolde is vastgelegd. Deze gedragscode staat beschreven in het *protocol gedrag*.

Schoolregels

In de scholen en op de schoolpleinen gelden regels. Deze regels worden in alle klassen met de leerlingen besproken. Voor iedereen gelden dezelfde regels. Regels en afspraken zijn er natuurlijk altijd al geweest, maar het is goed om ze regelmatig te herhalen. We vinden het ook belangrijk dat ouders weten welke regels er op school worden gehanteerd. Op deze manier kunnen we op voorhand heel wat onduidelijkheden wegnemen.

De schoolregels zijn per school te vinden in de schoolgids en op de website van de school. In de eerste week na de zomervakantie wordt er expliciet over school- en groepsregels gesproken. Samen met de leerkracht worden de groepsregels vastgesteld. Deze regels komen in het lokaal te hangen.

Ouders

Het schoolteam, de leerlingen en de ouders zijn samen verantwoordelijk voor het pedagogisch klimaat op school. Daarom is het goed als zij betrokken worden bij het vormgeven van beleid en een rol hebben bij de uitvoering ervan. De relaties binnen de school worden sterker als er duidelijke afspraken over onderlinge communicatie zijn en er bij ouders en leerlingen commitment is met het beleid van de school. Naast actief meewerken aan een veilige school is het van belang dat ouders op de hoogte zijn gebracht van de schoolregels en dat ook zij het goede voorbeeld geven.

Aanpak

De schoolteams van de scholen binnen Openbaar Onderwijs Westerwolde maken gebruik van verschillende aanpakken, om met de leerlingen, actief te werken aan een sociaal veilig schoolklimaat. Er wordt niet gewerkt met een standaard aanpak, maar met een samengesteld pakket dat is afgestemd op de situatie van de school. De effectiviteit van het gekozen pakket wordt regelmatig (minimaal twee keer per schooljaar) gemeten.

Pesten

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook op de scholen binnen Openbaar Onderwijs Westerwolde. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze scholen serieus willen aanpakken. Het pestprotocol is een vastgesteld document met een stappenplan waarmee wij gericht handelen om het pesten te bestrijden. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, de ernst en de specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag. Het protocol doet een groot beroep op het beoordelingsvermogen van de leerkrachten. Zij staan helemaal aan het begin van het traject. Hun inschatting is cruciaal. Door de regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen het schoolteam, de leerlingen en hun ouders, als er zich situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Zie het *protocol gedrag* voor meer informatie.

Voor de anti-pestaanpak is een anti-pestcoördinator (APC-er) aangesteld op het niveau van de Openbaar Onderwijs Westerwolde. Deze coördinator is beschikbaar voor alle scholen binnen de gemeente en ondersteunt scholen in het bewaken van de zorgvuldige uitvoering van het pestprotocol. Tevens ondersteunt de anti-pestcoördinator ook individuele leerkrachten die te maken hebben met hardnekkig pestgedrag in een groep. De gegevens van de anti-pestcoördinator zijn te vinden op een poster binnen de scholen en in de schoolgidsen.

Agressie

Onder agressie verstaan we het psychisch of fysiek lastigvallen, bedreigen of aanvallen van anderen. Zie het *protocol gedrag* voor meer informatie.

Discriminatie

Onder discriminatie verstaan we het in welke vorm dan ook doen van uitspraken over, het verrichten van handelingen of het nemen van beslissingen over personen die beledigend zijn voor die personen vanwege hun ras, godsdienst, geslacht, beperking, levensovertuiging, leeftijd en/of seksuele geaardheid dan wel het maken van enig onderscheid op basis van deze factoren. Zie het *protocol gedrag* voor meer informatie.

Seksuele intimidatie

Onder seksuele intimidatie verstaan we ongewenste seksuele toenadering in de vorm van verzoeken om seksuele gunsten of ander verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag. Zie het *protocol gedrag* voor meer informatie.

Internet en social media

Scholen zijn verplicht om te zorgen voor een sociaal veilig klimaat; offline en online. Het schoolteam speelt daarin een belangrijke rol. Het is een taak van scholen om afspraken te maken binnen het schoolteam en met de leerlingen over het gebruik van social media op en om school. Het bestuur van Openbaar Onderwijs Westerwolde vertrouwt erop dat de schoolteams, de leerlingen, de ouders en andere betrokkenen van de scholen verantwoord om zullen gaan met social media.

Zie het *protocol social media* voor meer informatie.

Omgaan met verdriet en rouw in de school

Soms weet het schoolteam al een tijd dat er een slecht bericht aan zit te komen. In andere gevallen is het heel onverwacht. Iemand is overleden: een leerling van school, een ouder of een collega. De schok is altijd groot en ondanks het verdriet moet er heel veel gebeuren.

Zie het *protocol rouwverwerking* voor meer informatie.

Privacy

Scholen mogen op grond van de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) in principe alleen met toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger(s) van de leerling informatie verstrekken aan derden. Hierbij wordt aangemerkt dat indien voldaan wordt aan de criteria voor een overmacht situatie, de school kan besluiten om zonder toestemming informatie te verstrekken aan derden.

Zie het *protocol privacy* voor meer informatie.

Klachtenregeling

Overall waar wordt gewerkt, ontstaan wel eens misverstanden en worden er fouten gemaakt. Dat kan ook binnen de scholen van Openbaar Onderwijs Westerwolde gebeuren. De school streeft ernaar een bevredigende oplossing voor alle betrokken partijen te vinden.

Zie het *protocol klachtenregeling* voor meer informatie.

MONITORING

De situatie in de praktijk van de school verandert voortdurend. Derhalve is het van belang om een meetinstrument te gebruiken dat een actueel en representatief beeld geeft van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Deze monitoring moet drie soorten vragen bevatten:

- vragen naar het vóórkomen van incidenten op school;
- vragen over de veiligheidsbeleving van de leerlingen;
- vragen over het welbevinden van de leerlingen.

De scholen van Openbaar Onderwijs Westerwolde gebruiken het programma *Zien!* als meetinstrument. *Zien!* is een systeem dat meer doet dan het volgen van de leerling op het sociale vlak. De *Zien!*-leerkrachtvragenlijst geeft op basis van een analyse van observaties concrete doelen en handelingssuggesties. Ook de leerlingen kunnen vragenlijsten invullen, die dezelfde dimensies bevragen. Op die manier wordt de leerkracht geholpen in het nadenken over een eventuele aanpak voor een groep of leerling. Met *Zien!* kan het gehele proces van handelingsgericht werken doorlopen worden, van signalering tot handelen.

Checklist

De onderstaande checklist is opgesteld ten behoeve van het schoolveiligheidsplan. Hierin wordt aangegeven wat er moet gebeuren, wie dat gaat doen en wanneer dit gebeurt.

Wat	Wie	Wanneer
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Schoolveiligheidsplan</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Anti-pestcoördinator 	<ul style="list-style-type: none"> • Ieder schooljaar (up-to-date)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Arbobeleidsplan</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Preventiemedewerker 	<ul style="list-style-type: none"> • Ieder schooljaar (up-to-date)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Schoolnoodplan</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Preventiemedewerker • Bedrijfs hulpverlener(s) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ieder schooljaar (up-to-date)